

METAFORA PLASTICĂ ÎN PICTURA FIGURATIVĂ MOLDOVENEASCĂ DIN A DOUA JUMĂTATE A ANILOR '70

LILIANA PLATON,

lector universitar, doctorandă,
Universitatea Tehnică a Moldovei

Experimentele plastice din pictura figurativă moldovenească de la mijlocul anilor '70, includ unele tendințe de caracter progresiv-avangardist, care contravin ușor strategiilor oficiale din acele timpuri. Ambianța artistică a plasticienilor pare a fi pătrunsă de un șir de emoții specifice timpului dat, manifestate prin: scăderea optimismului, „setea” de independență și atracția pentru fenomenele necunoscute ale cotidianului. Toate acestea influențează și condiționează noile schimbări evolutive pronunțate în canavaua picturii figurative moldovenești din a doua jumătate a anilor '70. Preluând experiențele austere din pictura anilor '60 și calitățile „exceptionale” din pictura anilor 1970-75, pictura figurativă recurge la o metamorfoză a formulei de exprimare, interesată de spiritul „underground”. Prin prisma noilor viziuni, figurativul depășește ușor etapa „etnografică” (1960—1975) a picturii naționale și avansează spre o formulă nouă de exprimare simbolic-metaforică. Aceasta oferă noi posibilități de reflecție semnificativă a simțurilor, trăirilor și meditațiilor introspective.

Începând cu anul 1976, pictura figurativă moldovenească recurge la un șir de schimbări manifestate atât în substratul plastic cât și cel semantic al imaginii. Caracterul acestora enunță o nouă viziune artistică asupra lumii și realității înconjurătoare, modificând raportul obișnuit dintre imagine și idee. Imaginea figurativă a operei este gestionată prin semne simbolice combinate și legate artificial, prin intermediul cărora se articulează ideea semantică a mesajului. Aceste intenții se întrevăd în tablourile: *Consăteni* (1978) de Sergiu Cuciuc; *Citate din istoria artei* (1978) de Valentina Russu-Ciobanu; *Zi de naștere* (1977) de Dumitru Peicev; *Lección de desen* (1978) de Valentina Bahcevan ș.a. Scopul schimbărilor este de a reproduce o metaforă plastică reprezentativă a unei idei, trăiri sau concept al artistului.

Tendințele creative duc spre o depășire a subiectelor interdisciplinare propuse și a genurilor tradiționale, optând pentru descoperirea adevărului brut și frumosului estetic pur. Intențiile semantice generează un proces de căutări plastice în aria expresionismului romantic și suprarealismului irațional, rezultatul cărora se pronunță specific în imaginea figurativă din tablourile: *Tinerii actori* (1978), *Tineri învățători* (1978) de Ludmila Țonceva; *Nunți comsomoliste* (1978) de Filimon Hămuraru; *În zi de duminică* (1978-79) de S. Galben; *Tinerețe* (1978) de Nadejda Rotaru ș.a.

Spre finele anilor '70, figurativul adoptă o tratare plastică extrem de rigidă, prin care intenționează configurarea unei imagini „știute” sau înțelese de spectator. Forma plastică intens schematizată și decorativă reușește să imprime calități metaforice legate de realitatea cotidiană știută, operând prin aceeași idee a subiectului, ca în tablourile: *Ploaie de primăvară* (1979), *Focul olimpic* (1979) de S. Cuciuc; *Dimineața* (1979) de V. Russu-Ciobanu; *Învingătoarea* (1979), *Livezi în floare* (1979-80) de Vilhemina Zazerscaia; *Minge nouă* (1979) de Elena Bontea; *Scrimeri* (1979-81) de Ada Zevin ș.a.

Experiențele plastice manifestate în pictura figurativă moldovenească din a doua jumătate a anilor '70, manifestă tendințe progresiv-creative, care duc spre o exprimare metaforică a subiectului. Vizorul interpretativ include realitatea știută a vieții cu trăirile introspective ale comunității contemporane.

Cuvinte-cheie: pictură figurativă, compoziție, metaforă plastică, mesaj, portret, semantic, structură